

3. Наволокова Н. П., Андреева В. М. Практична педагогіка для вчителя. Х.: Вид. Група «Основа», 2008. – 118 с.

4. Николаева С. Ю. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах. – Київ: Ленвіт, 2004. – 320 с.

Ковпак Т.В.

вчитель;

Потьомкіна В.Є.

вчитель,

середня спеціалізована школа № 200, м. Київ

ПІДХІД ДО ПЛАНУВАННЯ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Як відомо, завданням сучасної школи є реалізація компетентнісного підходу в навчанні, результатом якого має бути сформованість загальних компетентностей учнів [1].

Одним з підходів до реалізації компетентної освіти є проектна діяльність, яка передбачає використання в навчальному процесі методу проектів. Зрозуміло, що проектна діяльність буде ефективною лише в разі, коли виконувані проекти будуть сприяти розвитку компетенцій, а не будуть простим повторенням вже добре засвоєних знань, умінь та навичок.

Тому розвиток підходів, спрямованих на підвищення ефективності використання методу проектів у навчальному процесі, є, на наш погляд, актуальним завданням.

Загалом компетентнісний підхід можна розглядати як спрямованість освітнього процесу на здобуття, розвиток та вдосконалення компетентності (компетенцій). При цьому Радою Європи визначено п'ять ключових компетенцій, потрібних для успішного працевлаштування та здобуття вищої освіти (політичні та соціальні компетенції; компетенції, необхідні для життя в мультикультурній спільноті; комунікативні компетенції; компетенції, пов'язані з розширенням глобального інформаційного простору; здатність до безперервного навчання протягом життя).

У подальшому ці компетенції можуть уточнюватись. Наприклад, у [1] для учнів виділяють ключові, загальнопредметні і предметні компетенції. У [2] запропоновано перелік ключових компетентностей у навчанні: навчальна (уміння вчитися), громадянська, загальнокультурна, інформаційна, здоров'я-зберігаюча, які деталізуються в комплекс знань, умінь, навичок, цінностей, ставлень, здатностей за навчальними галузями й життєвими сферами людини.

Зрозуміло, що формування компетентностей потребує використання відповідного інструментарію. Зокрема в [3] як одна з його можливих складових пропонується використовувати компетентнісно зорієнтовані завдання.

Іншим підходом може розглядатись проектна діяльність, тобто використання в навчальному процесі методу проектів. Відповідно до [4], виконуючи проект, учні формують та розвивають наступні компетентності: саморозвитку й самоосвіти; інформаційну; продуктивної діяльності; полікультурну; комунікативну; соціальну.

Необхідно зазначити, що нині метод проектів досить широко використовується в ході навчального процесу, наприклад, на уроках історії [5], хімії [6], іноземної мови [7], під час викладання трудового навчання [8] тощо. Такі публікації здебільшого містять опис проектів, які використовувались, етапів їх виконання тощо. Однак питання планування проектної діяльності, зокрема визначення з множини можливих проектів тих, які є найбільш доцільним для реалізації з метою забезпечення формування (розвитку) в учнів необхідних компетенцій, у них практично не розглядається.

На основі викладеного було поставлено таке завдання досліджень: розглянути підхід до планування проектної діяльності в навчальному процесі з метою забезпечення формування (розвитку) в учнів необхідних компетенцій.

У підході, який розглядається, під плануванням проектної діяльності розуміють визначення проекту, який доцільно рекомендувати учням для виконання з урахуванням наявного рівня їх компетентностей.

Цей підхід передбачає виконання декількох етапів, на першому з яких складають перелік проектів, які можуть бути виконані за темою, яка вивчається, а також перелік компетенцій, які підлягають формуванню (розвитку).

На другому етапі для кожного проекту визначають рівень його впливу на формування необхідних компетенцій. З цією метою кожний рядок таблиці типу, наведеного в табл. 1, заповнюють експертними оцінками рівня впливу відповідного етапу виконання проекту на формування необхідних компетенцій, наприклад, за дванадцятибальною шкалою.

Таблиця 1

Оцінювання рівня впливу проекту на формування необхідних компетенцій

Етап проекту	Характеристика діяльності	Компетенції						Сума балів
		ключові		загальнопредметні		предметні		
Назва першого етапу	Зміст діяльності на цьому етапі							
...
Назва останнього етапу	Зміст діяльності на цьому етапі							
Сума балів								

Сума балів для кожного стовпчика надає оцінку впливу проекту на формування відповідної компетенції, а сума балів для кожного рядка характеризує внесок відповідного етапу виконання проекту на загальний рівень підвищення компетенцій.

Загальна сума в останній клітинці таблиці надає узагальнену оцінку проекту стосовно його ефективності щодо формування розглянутих компетенцій. Зрозуміло, що чим більша ця сума, тим кращим є проект.

На третьому етапі оцінюють рівень володіння учнями, які можуть брати участь у проектній діяльності, необхідними компетентностями. З цією метою кожний рядок таблиці типу, наведеного в табл. 2, заповнюють експертними оцінками рівня володіння кожним учнем відповідною компетенцією за тією ж шкалою.

Таблиця 2

Оцінювання рівня володіння учнями відповідними компетенціями

Прізвище учня	Компетенції						Сума балів
	ключові		загальнопредметні		предметні		
Прізвище першого учня							
...
Прізвище останнього учня							

Сума балів для кожного рядка надає оцінку загального рівня компетентності відповідного учня.

На четвертому етапі, виходячи з аналізу даних, наведених у табл. 1 та 2, визначають проект, який доцільно виконувати кожному учню, виходячи з недостатності володіння ним тією чи іншою компетенцією.

Для цього за даними табл. 2 для кожного учня визначають перелік компетенцій, якими він володіє недостатньо та які, відповідно, потребують розвитку.

За результатами такого аналізу з таблиць типу табл. 1, які характеризують кожний проект, обирають той проект, який забезпечує найкраще формування саме тих компетенцій, яких бракує відповідному учню.

У разі, коли декілька проектів з такої точки зору є достатньо близькими, з них обирають той, який характеризується найбільшою узагальненою оцінкою.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, у статті наведено підхід до планування проектної діяльності в навчальному процесі з метою забезпечення формування (розвитку) в учнів необхідного переліку компетенцій. Цей підхід є досить простим, однак дозволяє обґрунтовано пов'язати завдання освітньої діяльності з практикою використання методу проектів.

Зрозуміло, що використання розглянутого методичного підходу потребує його конкретизації стосовно навчальних предметів та виховної роботи шляхом формалізації необхідних вихідних даних, що і може розглядатись як напрям подальших досліджень.

Список використаних джерел:

1. Остапчук Н. О. Реалізація компетентнісного підходу до навчання інформатики в початковій школі // Наука і освіта. № 4. 2016. С. 170–175.
2. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи [Бібліотека з освітньої політики] / Під заг. ред. О. В. Овчарук. Київ: “К. І. С.”, 2004. 112 с.
3. Фасоля А. Компетентнісно зорієнтовані завдання: новація? Імітація? // Українська література в загальноосвітній школі. № 5. 2014. С. 14–20.
4. Кальчевська З. М. Використання методу проєктів на уроках, у виховній і позаурочній роботі (методичні рекомендації). Озерці, 2015. 26 с.
5. Чорна М. І. Метод проєктів на уроках історії. Тернопіль–Харків: Ранок, 2011. 160 с. (Серія «Нові педагогічні технології»).
6. Дячук Л. С. Хімія: уроки-проєкти : академічний рівень: 10 кл. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2014. 168 с.
7. Чечуй Е. П. Метод проєктів як один зі шляхів підвищення мотивації до вивчення німецької мови // Таврійський вісник освіти. 2013. №3 (43). С. 245–251.
8. Тищенко О. О. Особливості організації проєктно-технологічної діяльності учнів на уроках технологій // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2015. Вип. 51. С. 292–296.

Литвинова Н.В.

асистент;

Гриценко Л.Г.

асистент;

Петрикей О.О.

асистент,

*Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка*

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ПРОЦЕСІ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Одне із завдань сучасної освіти – надати належні умови для підготовки майбутніх фахівців, які стануть конкурентоспроможними на ринку праці, відповідальними за власні рішення, схильними до співробітництва тощо. Важливе місце тут посідає їхня професійна компетентність, на яку впливає багато чинників, що визначають якість підготовки студентів та готовність до виконання професійної діяльності, а також до подальшого розвитку. З огляду на актуальність зазначеного пропонуємо модель формування професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання будівельного профілю в процесі виробничої практики.

Розробленням теоретичних засад побудови моделі формування професійної компетентності майбутніх фахівців займалися вітчизняні та зарубіжні вчені В. Байденко, А. Грітченко, Н. Ничкало, О. Коваленко, В. Курок, В. Радкевич, В. Сластьонін, Т. Сулима та інші.